

มติ 8.1 สุขภาวะชาวนา: การสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายองค์กรชาวนา

(๑) ที่มาและความสำคัญ

มติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ มติ 8.1 สุขภาวะชาวนา: การสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายองค์กรชาวนา เป็นมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 8 พ.ศ.2558 ที่ประชุมคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (คสช.) ครั้งที่ 1/2559 เมื่อวันที่ 22 มกราคม 2559 มีมติรับทราบ ต่อมาที่ประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 12 เมษายน 2559 มีมติรับทราบมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 8 พ.ศ. 2558 และมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปพิจารณา ดำเนินการตามมติฯ ในส่วนที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสม ถูกต้อง เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ และมติ คณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องต่อไป

(2) สรุปความคืบหน้ามติ

ข้อมติ	เป้าหมายของมติ	ความก้าวหน้าของมติ
1. ขอให้สภาเกษตรกรแห่งชาติ และ สหพันธ์สมาคมชาวนาไทย ร่วมกับภาคี เครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น เครือข่าย ชาวนาเกษตรอินทรีย์รายย่อย สำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนา เกษตรกร ภาคประชาสังคมในพื้นที่ เป็นต้น ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานกับ หน่วยงานราชการ เช่น กรมการข้าว กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริม การเกษตร กรมชลประทาน กรม ส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ กรมการพัฒนาชุมชน กรมการ ปกครอง กรมส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย กรมการ ค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ กระทรวง อุตสาหกรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวง สาธารณสุข กระทรวง ยุติธรรม กระทรวงวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	- การผลิตที่สอดคล้องกับการตลาด (นา แปลงใหญ่, Niche Market) - มีการประสานปรับปรุงโครงสร้างของ คณะกรรมการ (นบข., กรอ.ชาติ/ จังหวัด)	1. สภาเกษตรกรแห่งชาติ กำหนดแผน แม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรมปี 2560 - 2564 2. สภาเกษตรกรและสำนักงานกองทุน สนับสนุนการสร้าเสริมสุขภาพ นำร่อง ดำเนินการ 2 จังหวัด ประกอบด้วย สุโขทัย และลพบุรี เพื่อนำร่องการ พัฒนาเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ โดยมี 2 โครงการ ได้แก่ โครงการขับเคลื่อน เครือข่ายลพบุรีเมืองอาหารปลอดภัย และโครงการขับเคลื่อนเครือข่าย อินทรีย์วิถีสุโขทัย 3. มีการบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ ระหว่างสภาเกษตรกรแห่งชาติ และ - สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (สสน.) เพื่อบรรเทาปัญหาน้ำในพื้นที่ การเกษตร - ไปรษณีย์ไทย จำกัดเพื่อช่วยเกษตรกร เรื่องราคาค่าขนส่งและให้เข้าถึงกลุ่ม

ชื่อบริษัท	เป้าหมายของมติ	ความก้าวหน้าของมติ
<p>กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงการ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นต้น รวมทั้งธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร สถาบัน สารสนเทศทรัพยากรน้ำและ การเกษตร (องค์การมหาชน) สถาบัน พัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เครือข่ายผู้บริโภค องค์กรพัฒนา เอกชน และองค์กรภาคธุรกิจ เพื่อ ดำเนินงานด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ สุขภาวะชาวนา ได้แก่ ส่งเสริมการผลิต ที่ปลอดภัยจากสารเคมีป้องกันและ กำจัดศัตรูพืชและการตัดต่อพันธุกรรม ให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน สนับสนุน การใช้หลักการตลาดนำการผลิต เสริมสร้างความเข้มแข็ง และพัฒนา คุณภาพชีวิตชาวนาให้สามารถพึ่งพา ตนเองได้อย่างยั่งยืน</p>		<p>ผู้บริโภคได้โดยตรง สร้างระบบการ จำหน่ายที่ได้มาตรฐาน - สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม เพื่อส่งเสริมศักยภาพ ผู้ประกอบการภาคเกษตร - สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร 4 ภาค เพื่อประสานความร่วมมือ สภา เกษตรกร และสถาบันในการพัฒนา เสริมสร้างความเข้มแข็งในวิชาชีพ เกษตรกรสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน</p>
<p>2. ขอให้คณะกรรมการนโยบาย บริหารจัดการข้าว (นบข.) และ คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชน เพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ (กรอ.) ทั้งระดับชาติ และระดับจังหวัด พิจารณาการปรับปรุงกลไกและ โครงสร้างของคณะกรรมการ โดย มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมจากภาคีเครือข่าย หน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้องกับ ชาวนา โดยมีผู้แทนสภาเกษตรกร แห่งชาติ ผู้แทนสหพันธ์สมาคมชาวนา</p>	<p>โครงสร้างของคณะกรรมการ (นบข., กรอ.ชาติ/จังหวัด) ได้รับการปรับปรุง ให้มีผู้แทนสภาเกษตรกรแห่งชาติ และ ผู้แทนสหพันธ์สมาคมชาวนาไทย ร่วม เป็นคณะกรรมการ</p>	<p>คณะกรรมการนโยบายและบริหารข้าว แห่งชาติ ปรับปรุงคณะกรรมการ นบข. ตามคำสั่งที่ 194/2562 ลงวันที่ 19 สิงหาคม 2562 โดยได้มีการแต่งตั้ง “ประธานสภาเกษตรกร” เข้าร่วมเป็น กรรมการ นบข. นอกจากนี้ได้มีการ แต่งตั้งอนุกรรมการกำกับติดตามการ บริหารจัดการข้าวระดับจังหวัด พร้อม ทั้งได้แต่งตั้งตัวแทนจากองค์กรชาวนา เข้าร่วมเป็นกรรมการในชุด</p>

ชื่อบริษัท	เป้าหมายของมติ	ความก้าวหน้าของมติ
ไทย และองค์กรของชาวต่างชาติอื่น ๆ เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ		อนุกรรมการ เช่น ผู้แทนจากสมาคมชาวต่างชาติในจังหวัด เป็นต้น
<p>3. ขอให้สภาเกษตรกรระดับจังหวัดร่วมกับสมาชิกสภาจังหวัด และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เช่น กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มเครือข่ายชาวนารุ่นใหม่ กลุ่มผู้ผลิตปุ๋ยจากธรรมชาติที่เข้าใจวิถีการดำรงชีวิตแบบชาวนา ประชาชนชาวบ้าน มหาวิทยาลัยชุมชนชาวเกษตรกร เป็นต้น โดยใช้กระบวนการสมาชิกสภาเกษตรกร ในการเรียนรู้เพื่อยกระดับสร้างความร่วมมือและส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาองค์กรชาวนาทุกระดับทุกพื้นที่ให้มีคุณภาพ เช่น การจัดทำแผนชุมชนทุกหมู่บ้านให้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ การจัดการฐานทรัพยากรการผลิตข้าวโดยชุมชน (ดิน น้ำ ป่า) ศูนย์ข้าวชุมชน ศูนย์อนุรักษ์พันธุ์ข้าว ศูนย์เรียนรู้ชุมชนเพื่อส่งเสริมด้านกลไกกรรม ศูนย์เรียนรู้สุขภาวะชาวนาทั้งในและนอกระบบ เป็นต้น</p>	<p>มีการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม แบบมีส่วนร่วมในประเด็น “สุขภาวะชาวนา”</p>	<p>1. สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาคที่ 4 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน สถาบันการเรียนรู้และพัฒนาเครือข่ายประชาสังคมชุมชนท้องถิ่นภาคใต้ และสมาชิกสภาเกษตรกรแห่งชาติ บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2563 จัดทำแผนพัฒนาเกษตรกร ยุกระดับพัฒนาเป็นแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรเชื่อมโยงการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรระดับตำบล แผนพัฒนาเกษตรกรระดับตำบล แผนพัฒนาเกษตรกรอำเภอ แผนยุทธศาสตร์ระบบอาหารและความมั่นคงทางอาหาร</p> <p>2. สภาเกษตรกรจังหวัดลำปาง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นลำปาง เครือข่ายองค์กรเอกชน สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน และสถาบันอุดมศึกษาจังหวัดลำปาง บันทึกข้อตกลงความร่วมมือการพัฒนาเชิงบูรณาการของหน่วยงานราชการจังหวัดลำปาง เพื่อประสานความร่วมมือขับเคลื่อนการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น รวมทั้งการสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนผ่านการจัดทำแผนแม่บทชุมชน เช่น ด้านที่ดิน</p>

ชื่อบริษัท	เป้าหมายของมติ	ความก้าวหน้าของมติ
		<p>ทำกิน หนี้สิน แหล่งน้ำ การแปรรูป ผลผลิตทางการเกษตร เป็นต้น</p> <p>3. สภาเกษตรกรระดับจังหวัด จัดทำ แผนพัฒนาเกษตรกรระดับตำบล โดย จัดทำชุดข้อมูลประกอบการจัดทำ แผนพัฒนาเกษตรกรระดับตำบล จัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรระดับ ตำบล ไปจนถึงกิจกรรมที่นำไป ขับเคลื่อนพัฒนาอาชีพ และแก้ปัญหา ด้านการเกษตรซึ่งมีผลการดำเนินงาน ดังนี้</p> <p>(1) จัดทำแผนพัฒนาเกษตรกร ระดับตำบลได้ 84 ตำบล</p> <p>(2) ส่งแผนพัฒนาเกษตรกรเพื่อ บรรลุเป็นข้อบัญญัติ อปท. จำนวน 84 ตำบล</p> <p>(3) จัดทำข้อเสนอเพื่อแก้ปัญหา ด้านการเกษตร จำนวน 108 เรื่อง</p> <p>(4) จัดทำโครงการกิจกรรมนาร่อง ขับเคลื่อนแก้ไขปัญหาด้านการเกษตร จำนวน 112 โครงการ</p> <p>(5) กิจกรรมประชาสัมพันธ์ที่แสดง ความร่วมมือบูรณาการของแผนพัฒนา เกษตรกรตำบล จำนวน 85 กิจกรรม</p>
<p>4. ขอให้สมาชิกสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พิจารณาร่างข้อเสนอยุทธศาสตร์ใน เอกสารสมัชชาสุขภาพ 8 / หลัก 2 / ผนวก 1 เพื่อเป็นแนวทางในการ ขับเคลื่อนในระดับพื้นที่</p>		

ข้อมติ	เป้าหมายของมติ	ความก้าวหน้าของมติ
5. ขอให้เลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติรายงานความก้าวหน้าต่อสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 10	รายงานความก้าวหน้าฯ ครั้งที่ 10	มีการรายงานความก้าวหน้าต่อสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 10